AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 20.12.2007
COM(2007) 708 végleges/2

CORRIGENDUM
Concerne l'annexe 4 en EN dans toutes les versions linguistiques

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Európai kezdeményezés a mikrohitel fejlesztésére a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatása érdekében

TARTALOMJEGYZÉK

1. Miért van szükség kezdeményezésre ezen a területen? ... 3

2. A mikrohitel kínálata és kereslete közötti egyensúly eltolódása Európában ... 4

3. Egy európai mikrohitel-kezdeményezés felé ... 5

3.1. 1. irányvonal: A jogi és intézményi környezet fejlesztése a tagállamokban ... 6

3.2. 2. irányvonal: További intézkedések a vállalkozásösztönzés érdekében ... 9

3.3. 3. irányvonal: A legjobb gyakorlatok terjesztésének ösztönzése ... 10

3.4. 4. irányvonal: Kiegészítő források biztosítása az új és a nem banki mikrofinanszírozási intézetek számára ... 11

4. Tájékoztatás és értékelés ... 12

5. Következtetés ... 12

6. Annexes ... 14

6.1. ANNEX 1: About micro-credit ... 14

6.2. ANNEX 2: The market pyramid ... 15

6.3. ANNEX 3: Review of Community initiatives on micro-credit ... 15

6.4. ANNEX 4 : Estimated demand for micro-credit in the EU ... 18

6.5. ANNEX 5: Supply of micro-credit in Europe ... 20

6.6. ANNEX 6: The segmentation of the micro-credit market ... 22

6.7. ANNEX 7: Providing mentoring and business support ... 24

6.8. ANNEX 8: Comments on financial institutions delivering micro-credit ... 26

6.9. ANNEX 9: A possible scheme for the Micro-fund ... 28

6.10. ANNEX 10: A multidimensional Evaluation Scoreboard ... 30

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Európai kezdeményezés a mikrohitel fejlesztésére a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatása érdekében

1. MIÉRT VAN SZÜKSÉG KEZDEMÉNYEZÉSRE EZEN A TERÜLETEN?

Az Európai unió tagállamaiban és régióiban a mikrohitel különböző szerepeket tölt be és sok formája létezik, de leggyakrabban az önfoglalkoztatás ösztönzésének és a mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének eszközeként alkalmazzák. Sok esetben a munkanélküliből önfoglalkoztatóvá válás erőfeszítéseinek támogatásához kapcsolódik. Ezáltal a mikrohitel fontos szerepet játszhat a növekedést és munkahelyteremtést célul kitűző lisszaboni stratégia végrehajtásában és a társadalmi integráció megvalósításában, összhangban a rugalmas biztonsággal[1] (a rugalmasság és a szociális biztonság kombinációja)[2].

Több tagállamban és régióban élénk mikrohitel-ágazat működik ugyan, és az ágazat növekedésének megerősítése érdekében közösségi szinten is számos intézkedés történt, világosan látszik azonban, hogy ennél még jóval többet lehet tenni. A Bizottság 2006-os, a kkv-k finanszírozásáról szóló közleményében felhívta a figyelmet a mikrohitel fejlesztésének egyik akadályára, felkérve a tagállamokat:

„annak biztosítására, hogy a nemzeti jogszabályok elősegítsék a mikrofinanszírozás nyújtását (25 000 eurónál kisebb összegű hitelek). Ezek a hitelek fontos eszközei a vállalkozói kedv önfoglalkoztatás és mikrovállalkozások útján történő ösztönzésének, különösen a nők és a kisebbségek körében. Ez az eszköz nem csupán a versenyképességet és a vállakozói kedvet, hanem a társadalmi integrációt is segíti.”[3]

E közlemény javaslatokat tesz a fenti illetve más akadályok megszüntetésének vagy jelentős csökkentésének lehetséges módjaira. Konkrétan a következőket javasolja:

Először, felhívja a tagállamokat a nemzeti intézményi, jogi és kereskedelmi kereteik olyan módon történő átalakítására, hogy ezáltal a mikrohitel fejlesztése számára kedvezőbb környezetet teremtsenek. A Bizottság segítséget nyújt a tagállamoknak a célmeghatározásban és a helyes szabályozási gyakorlatok összegyűjtésében.

---

1 COM(2007) 359 – „A rugalmas biztonság közös elveinek kidolgozása felé

2 Ennek megfelelően ez a dokumentum nem foglalkozik a „pénzügyi integráció” vagy a „mikrofinanszírozás” témakörével”. Ezek tágabb fogalmak, amelyek magukban foglalnak más pénzügyi szolgáltatásokat, például a megtakarításokat, a mikro-biztosítást, vagy az átutalásokat.

3 COM(2006)349, 2006. június 29., 7.o. „A Közösség lisszaboni programjának megvalósítása: A kis- és középvállalkozások gazdasági növekedésének finanszírozása – Európai többletérték.

Másodszor, egy új eszköz létrehozását javasolja, elkötelezett munkatársakkal, az alábbiak megvalósítására:

- technikai segítségnyújtás és általános támogatás nyújtása a nem banki mikrofinanszírozási intézetek (MPI-k) fejlesztéséhez és megerősítéséhez a tagállamokban és régiókban;

- tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása a fenti kezdeményezés számára a tagállamokban, régiókban, bankok és mikrofinanszírozási intézetek körében. Ez ismertetők kiadását, konferenciák és szemináriumok szervezését, csereprogramokat, stb. jelentene;

- a mikrofinanszírozási intézetek számára a legjobb gyakorlatok alkalmazására tervezett technikai kézikönyvek, útmutatók és szoftverek, szakosított központok támogatásával; iránymutatás-tervezetek mikrofinanszírozási intézetek létrehozásához és vezetéséhez, stb.;

- pénzügyi források (indulótőke) biztosítása a finanszírozáshoz való jobb hozzáférés érdekében a kiválasztott „mikrofinanszírozási intézet-modellek" számára, technikai segítségnyújtással együtt.

Ezen eszközhöz a pénzügyi támogatás a strukturális alapok (Európai Regionális Fejlesztési Alap – (ERFA)) az Európai Bizottság által kezelt, meglévő technikai segítségnyújtási költségvetéséből származna. Mivel az Európai Befektetési Alap is kifejezte érdeklődését ezen a téren, az eszköz állhatna az Alap irányítása alatt, amely egyben a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférésének megkönnyítése érdekében létrejött JEREMIE kezdeményezés gazdája is.

2. A MIKROHITEL KÍNÁLATA ÉS KERESLETE KÖZÖTTI EGYENSÚLY ELTOLÓDÁSA EURÓPÁBAN

Európában a mikrohitel két csoportot céloz meg: a „mikrovállakozásokat", amelyek 10 alkalmazottnál kisebb létszámmal működnek (ilyen az európai vállalkozások 91%-a) és a „hátrányos helyzetű személyeket" (munkanélküliek vagy inaktívak, szociális segélyben részesülők, bevándorlók stb.), akik önfoglalkoztatóvá kívánnak válni, azonban nem férnek hozzá a hagyományos banki szolgáltatásokhoz. A mikrohitel különös fontossággal bír a vidéki területeken, és fontos szerepet játszhat az etnikai kisebbségek és bevándorlók mind gazdasági, mind társadalmi integrálásában. A 2. mellékletben áttekinthető a piaci részesedés megoszlása.

Az utóbbi évtizedekben az EU gazdasága a nagyméretű iparvállalatok által meghatározottból a kisebb, többek között egyszemélyes, jellemzően a szolgáltatási szektorban tevékenykedő vállalkozásoktól vált függővé. Ez a mikrohitel iránti kereslet növekedéséhez vezetett. Például míg az európai aktív lakosságnak csak 16%-a önfoglalkoztató, úgy tűnik, az európaiak 45%-a szívesebben dolgozna önállóan, mint alkalmazottként[4]. Az egész EU-ban a mikrohitel iránti potenciális kereslet, amelyet a kezdő vállalkozásokat kiszolgáló nem banki pénzintézetek kielégíthetnének, könnyen meghaladhatja a félmillió új ügyfelet[5]. Ez egy olyan adat, amely a potenciális kereslet, a mikrohitelek visszaforgatása és a javasolt mikrohitel-kezdeményezés várt pozitív hatása következtében az évek során jelentősen növekedhet.

---

4 Az Eurobarometer 2004. júniusi felmérése.

5 A számítás az Eurostat adatain alapul, és a 4. mellékletben található.

A mikrohitel elérhetőségének vagy kínálatának felmérése a tagállamokban meglehetősen nehéz. Az egyes hitelek összegét tekintve a mikrohitelek Európában tipikusan 7000 – 8000 euró nagyságrendűek. A hitelek volumenéről a közép- és kelet-európai tagállamokban a „Microfinance Centre for Central and Eastern Europe – MFC" (Közép- és Kelet-európai Mikrofinanszírozási Központ), a teljes EU-ban pedig a „European Microfinance Network – EMN" (Európai Mikrofinanszírozási Hálózat) által végzett felmérések szolgáltatnak információt. Maguk a bankok nem vezetnek külön statisztikákat a mikrohitelezésről, illetve adataik nem egyértelműek, mivel egyes hitelek a személyi kölcsön kategóriába esnek, míg másokat a kkv-k számára nyújtott hitelek szélesebb kategóriájába sorolnak, vagy néhány országban a mezőgazdasági hitelekkel kombinálják őket. A Közép- és Kelet-Európában igen fejlett takarék- vagy hitelszövetkezetek illetve az Egyesült Királyságban és Írországban a hitelintézetek (credit unions) alapvetően magánszemélyeknek hiteleznek, és nem különböztetik meg egymástól a vállalkozások által mikrohitelként illetve a személyes célra felhasznált kölcsönöket[6].

Egészében véve a mikrohitel számos új tagállamban fejlődésen megy keresztül, és az elmúlt években hasonló tendenciát lehet felismerni az EU-15-ben is. Ennek ellenére a mikrohitelben rejlő lehetőségek kihasználása terén még sok a tennivaló[7], különösen a fentebb ismertetett potenciális kereslet tekintetében.

3. EGY EURÓPAI MIKROHITEL-KEZDEMÉNYEZÉS FELÉ

A mikrohitel-kereslet és -kínálat dinamikáját jobban megvizsgálva úgy tűnik, hogy a mikrohitel-műveleteket szélesebb jogi és támogatási keretbe kell helyezni, mivel a pénzügyi, foglalkoztatási és szociális jóléti rendszerek összefüggenek egymással. Bár a mikrohitel nem újkeletű fogalom, fontos megjegyezni, hogy az Unió tagállamaiban különböző módon kezelik, a jogi keretek és az érvényben lévő szabályozás függvényében. Az EU és a tagállamok is hoztak már intézkedéseket a mikrohitel ösztönzésére, ezek az intézkedések azonban meglehetősen specifikusak és gyakran csak helyi körülmények között alkalmazhatók.

A mikrohitel a vállalkozásfejlesztést pénzügyi szempontból közelíti meg, biztosítva a tőke költségei, a kockázatok és a működési költségek megfelelő fedezetét, és az intézmények és a nyújtott szolgáltatások fenntarthatóságát. Továbbra is ismert és fennáll azonban a mikrovállalkozások és a potenciális önfoglalkoztatók finanszírozáshoz való megfelelő hozzáférésének problémája. Mind a Tanács, mind az Európai Bizottság – partnerségben a tagállamok nemzeti hatóságaival – kezdeményezett egy sor intézkedést (lásd a 3. mellékletben).

Önmagukban ezek az erőfeszítések illetve egyes tagállamok erőfeszítései a hatóságok által kidolgozott, célzott és átfogó nemzeti és közösségi szintű intézkedések hiányában nem valószínű, hogy megfelelő mértékben és időkereten belül képesek növelni a mikrohitel-kínálatot. Annak ellenére, hogy egyre inkább tudatában vannak a mikrohitel-piac jövőbeli potenciáljának, a bankok a mikrohitelezési tevékenységet (közvetlenül, vagy gyakrabban nem-banki intézményekkel partnerségben) csak abban az esetben kezdik el, ha ahhoz állami

---

6 Lásd az 5. mellékletet.

7 Például az Európai Befektetési Alap felkérésére az MFC által Lengyelországban végzett piacfejlődési elemzés szerint a mikrovállalkozásoknak csupán 15%-a él a mikrohitel lehetőségével. A teljes piaci rés körülbelül kétmillió potenciális ügyfelet tesz ki.

támogatási mechanizmusok állnak rendelkezésre (például az EU PHARE programja, az Európai Befektetési Alap és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank).

Ezért ezen a területen további intézkedésekre van szükség, a közösségi szintű munkára, a bankok és mikrofinanszírozási intézetek munkájára és ezek kölcsönös együttműködésére építve. A javasolt kezdeményezésnek négy különböző területe van:

(1) A jogi és intézményi környezet fejlesztése a tagállamokban;

(2) A vállalkozói kedvet kedvet ösztönző környezet további fejlesztése;

(3) A legjobb gyakorlatok terjesztése, ideértve a képzést;

(4) Kiegészítő pénztőke biztosítása mikrohitel-intézetek számára.

Tekintve, hogy a bankok már jelenleg is lehetővé teszik a finanszírozáshoz való hozzájutást a mikrovállalkozások és a hagyományos kezdő vállalkozások számára, ez a dokumentum egy bonyolultabb területre fókuszál, amelyet nevezhetünk „nem bankképes" piacnak[8]. Meg kell jegyezni azonban, hogy az intézményi környezet fejlesztése és a legjobb gyakorlatok terjesztése mindkét szegmensnek hasznára válik.

3.1. 1. irányvonal: A jogi és intézményi környezet fejlesztése a tagállamokban

A tagállamok intézményi keretei gyakran kedvezőtlenek a mikrohitelezés fejlesztésének szempontjából. Ennek oka valójában az, hogy a mikrohitel nemzeti és közösségi szabályozása általában hiányos, illetve a mikrohitelről rendelkezésre álló statisztikák elégtelenek.

A mikrohitel növekedési kapacitásának felszabadítása ugyanakkor nem kíván nagyobb befektetést a szűkös állami forrásokból. Ellenkezőleg, a mikrohitel egyik nagy előnye, hogy hosszútávon önfenntartó jellegű. Amire általában szükség van, az a mikrohitel szempontjából tágabb értelemben vett jogi és intézményi környezet fejlesztését célzó intézkedések sorozata.

A következőkben hét olyan területet illetve ahol ezek rendelkezésre állnak legjobb gyakorlatokat ismertetünk, ahol nemzeti szinten is elérhető a fejlődés.

A mikrofinanszírozási intézetek fejlesztését lehetővé tevő, és az ügyfélkör minden szegmensét lefedő környezet létrehozása

A potenciális ügyfelek számát és sokféleségét tekintve minden banki és nem banki mikrofinanszírozási intézet számára könnyű hozzáférést kell biztosítani a mikrohitel fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokhoz. Ez azt jelenti, hogy a bankokat ösztönözni kell a mikrohitel-műveletek fejlesztésére. Ez a fejlesztés a hitelgaranciák szélesebb körű nyújtása és a portfóliók növekedésével azok értékpapírosítása által kivitelezhető. Azt feltételezi továbbá, hogy a mikrohitel-műveletekben érintett hitelszövetkezetek vagy hasonló intézmények megtartják vagy megkapják a megtakarítások gyűjtéséhez való engedélyt és jövedelemtermelő tevékenységek finanszírozására jogosultak.

---

[8] Stabil állással és megbízható adós minősítéssel nem rendelkezők.

Említésre érdemes, hogy a Bizottság a tagállamokkal és az Európai Bankfelügyeleti Bizottsággal együttműködve üzemeltet egy web-alapú rendszert[9], a tőkekövetelmény-irányelv (Capital Requirement Directive - CRD) átültetési munkacsoportot, ahol a lakosság kérdéseket tehet fel az irányelvvel kapcsolatban. Ez a médium használható lenne a tőkekövetelmény-irányelv mikrohitelezésre vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatos tájékoztatásra is.

A mikrohitel fenntarthatóságának elősegítése a mikrohitel-műveletek kamatplafonjaival kapcsolatos szabályozás enyhítése által

A közvetítők különböző kategóriáit érintő specifikus intézkedések mellett léteznek az összes mikrohitel-intézményre és programra egységesen érvényes intézkedések is. Az egyik ilyen a vállalkozásoknak nyújtott mikrohitelek kamatláb-plafonjaival kapcsolatos szabályozás enyhítése, amely lehetetlenné teszi a mikrohitellel kapcsolatos költségek fedezését. Ki kell hangsúlyozni, hogy a hitelek kis összege és rövid lejárata következtében a kamat abszolút értéke, még magas kamatláb mellett is csekély marad. A hitelhez való egyszerű hozzáférés a legfontosabb tényező a mikrovállalkozók szempontjából Európában és másutt is. Azokban a tagállamokban, ahol kamatplafonokat alkalmaznak, tanácsos ezeket megfelelően magas szinten rögzíteni, hogy lehetővé tegyék a hitelező intézmények számára a költségek fedezését, valamint a gazdasági és társadalmi hatást rendszeresen felmérni, ahogy például Írországban teszik, annak érdekében, hogy a kölcsönt felvevők biztonsága ne sérüljön. Németországban egy adott ágzatban a kamatlábplafon nem haladhatja meg az átlagos kamatláb kétszeresét, vagy nem lehet az átlagos kamatlábnál 12 százalékponttal magasabb[10].

A mikrofinanszírozási intézetek számára a hitelfelvevőket tartalmazó adatbázisokhoz való hozzáférés biztosítása és a kockázatértékelés megkönnyítése

A többi általános intézkedés mellett minden mikrohitelt nyújtó intézet számára – beleértve a nem banki intézeteket is – fontos a követelésbehajtási irodák információihoz való hozzáférés, amelyek nyilvántartják a nem teljesítő hitelfelvevők adatait. Egyes országokban, például az Egyesült Királyságban a közösségi fejlesztési pénzintézeteket (Community Development Finance Institutions – CDFI) arra ösztönzik, hogy szolgáltassanak adatokat a követelésbehajtási irodák számára. Más országokban, például Franciaországban ezeket az adatokat a központi bank tartja nyilván, és a bejegyzett mikrohitel-intézetek egyelőre nem férhetnek hozzájuk.

Az EU-szintű nemteljesítésre és veszteségekre vonatkozó közös adatbázisok (egyének, vállalkozások és mikrofinanszírozási intézetek) az egész EU-ban használt, az ágazat legjobb gyakorlata szerinti hitelminősítő eszközökkel együtt támogathatják a hitelintézeteket a mikrofinanszírozási műveletek fejlesztésében. Az ilyen, a bankok által a hitelkockázat felmérésére használt legkifinomultabb eszközök segíthetnek, hogy a tőkekövetelmény-irányelv[11] rendelkezéseinek előnyeit teljes mértékben ki tudják használni. Ezek az adatbázisok legjobban az érdekelt piaci szereplők által alakíthatók ki.

Fontos megemlíteni, hogy a megkövetelt saját tőke rész hitelgaranciával és a hitelportfóliók bővülése illetve egyesítése esetén értékpapírosítás útján csökkenthető.

A működési költségek csökkentése kedvező adóztatás által

---

9 http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/transposition_en.htm.

10 Lásd a 8. mellékletet.

11 2006/48/EK és 2006/49/EK irányelv.

A kedvezőbb adózási feltételek, például a mikrofinanszírozási intézetek vagy az ezekbe befektető, illetve ezeknek támogatást nyújtó magánszemélyek vagy vállaltok számára biztosított adómentesség vagy adókedvezmény szintén fontosak egy újonnan létrejövő ágazat esetében. Ezért az Egyesült Királyságban a „Community Interest Tax Relief" (közösségi érdekű adókedvezmény) keretében a magánszemélyek vagy vállalkozások az adóköteles jövedelmükből öt év alatt 25% adókedvezményt számolhatnak el kölcsönök, hitelek, értékpapírok vagy kockázati tőke formájában. Franciaországban a jótékonysági törvény ajándékokra magánszemélyek esetében 66% adókedvezményt tesz lehetővé az adóköteles jövedelem maximum 20%-áig, és vállalatok esetében a kiadások 60%-áig, ami a forgalmuk maximum 0,5%-nak felel meg.

A nemzeti szabályozásnak és felügyeletnek a mikrohitelezés sajátosságaihoz történő hozzáigazítása

Az EU-jogszabályok rendelkezései alapján[12] a mikrofinanszírozási intézetek az EU prudenciális szabályozásának hatálya alá tartoznak, amennyiben betéteket vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközöket vesznek át a lakosságtól, és ebben az esetben ennek megfelelően felügyelik és szabályozzák az említett intézeteket. Ha a mikrofinanszírozási intézetek nem vesznek át betéteket vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközöket a lakosságtól és hitelintézet prudenciálisan nem konszolidálta őket, a tőkekövetelmény-irányelv nem teszi kötelezővé számukra a specifikus harmonizált tőkekövetelményeknek való megfelelést. Ahol a tagállamok prudenciális szabályokat alkalmaznak az ügyfelektől betéteket nem gyűjtő az intézetekre, fontos, hogy bármilyen, a jövőben hozott szabályozás és felügyelet arányos legyen a mikrofinanszírozási intézetek által jelentett költségekkel és kockázatokkal, hogy ne fékezzék a mikrohitel-nyújtását és a specializálódott mikrofinanszírozási intézetek növekedését.

Az egységes piaci szabályok alkalmazásának biztosítása a mikrohitelezésre

Európában a szabályozás harmonizációja lehetővé teszi, hogy egy uniós tagállamban bejegyzett bank az Unió területén határon átnyúló szolgáltatásokat nyújtva vagy fiókokat létrehozva bárhol működjék. Érdemes megvizsgálni, hogy a közösségi jog értelmében milyen mértékben és milyen feltételek mellett kaphatnának hasonló jogosultságot az uniós jogszabályok értelmében mikrohiteleket nyújtó hitelintézetnek nem minősülő intézmények.

A mikrohitelezés beépítése a jogi szabályozásba és a számviteli standardokba

A tapasztalat - például Romániában - azt mutatja, hogy a túlszabályozás negatív hatást gyakorolhat a mikrohitel fejlődésére, amennyiben korlátozza a művelet rugalmasságát vagy súlyos terheket ró a hitelt nyújtókra. A kockázat csökkenthető a legjobb gyakorlatok előzetes összegyűjtése és a tervezetett jogszabályoknak a mikrohitel-műveletek tényleges nemzeti gyakorlatával történő összevetése által. A mikrohitel hosszútávú ismertté tételének növelésére az egyik mód, hogy azt a banki gyakorlatok és az új nemzetközi számviteli standardok (IFRS) külön kategóriájaként kezelik.

---

[12] A 2006/48/EK irányelv 4. cikke.

3.2. 2. irányvonal: További intézkedések a vállalkozásösztönzés érdekében

Európa elmozdulása a tudás, szolgáltatások és új technológiák felé a 2005-ös, növekedést és munkahelyteremtést célzó megújult lisszaboni stratégia szellemében tovább erősíthető lenne, ha a vállalkozások létrehozása és a mikrohitelezés közötti kapcsolat területén a következő három tényezőnek nagyobb figyelmet szentelnének három szinten: a mikrovállalkozások intézményi kereteinek adaptálása; a munkanélküliség és a mikrovállalkozóvá válás közötti átmenet megkönnyítése, és a technikai segítségnyújtás a mikrovállalkozások számára.

Az önfoglalkoztatókat és a mikrovállakozásokat érintő intézményi keretek fejlesztése

Egyre fontosabbá válik, hogy a foglalkoztatáspolitikák egyenlő bánásmódot biztosítsanak az önfoglalkoztatók és a fizetésből élők részére. Az önfoglalkoztatás és a mikrovállalkozások elismeréséhez az általános közvéleményt célzó tájékoztatás és tudatosság-növelés szükséges az iskolákban, egyetemeken és munkaerőközvetítő-ügynökségeknél. Szükséges a jogi, adózási és adminisztratív akadályok csökkentése, például a kezdő vállalkozások számára mentesség biztosítása a társadalmobiztosítási költségek alól, az újonnan létrehozott mikrovállakozások bejegyzési eljárásának egyszerűsítése, valamint a több és kevésbé költséges értékesítési lehetőség biztosítása. Németországban egy új elképzelés, az "Ich AG", („Én Rt.") azt a gondolatot igyekszik terjeszteni, hogy az önfoglalkoztatás életképes és kihívásokkal teli karrierlehetőség. Franciaországban a mikrovállakozások létrehozását egy járható útnak tekintik a munkanélküliek integrálására, akik az első három évben mentesülnek bizonyos társadalombiztosítási terhek fizetése alól.

Testreszabott megoldások a munkanélküliek és a szociális segélyekben részesülők önfoglalkoztatóvá válásának segítésére

Elengedhetetlen a munkanélküliségből vagy szociális segélyektől való függőségből az önfoglalkoztatásba való átmenet megkönnyítése. A lehetséges intézkedések között említhető az átmeneti időszakban nyújtott átmeneti állami jövedelemtámogatás a visszatérés lehetőségével a munkanélküli segélyhez vagy a szociális jóléti támogatáshoz arra az esetre, ha a vállalkozás megbukna. Írországban például a jóléti támogatásban részesülők a juttatásokat csökkenő mértékben, de még négy évig kaphatják. Ez a politika azt feltételezi, hogy a jóléti és munkaerőközvetítő ügynökségek alkalmazottai a vállalkozásalapítás és az önfoglalkoztatás különböző aspektusaival kapcsolatos ismereteket egy célzott képzésen keresztül elsajátítsák, hogy képesek legyenek a potenciális jelölteket tanácsadásban részesíteni.

Az új mikrovállakozások esélyének növelése a sikerre a képzés, mentorálás és üzletfejlesztési szolgáltatások által

A mikrohitel megoldást kínál ugyan az új vállalkozók és a társadalmilag kirekesztett személyek finanszírozáshoz való hozzájutására, önmagában azonban nem old meg minden, a keresleti oldalon felmerülő problémát. A mikrovállalkozások környezetének összetettsége megköveteli az üzletfejlesztési szolgáltatások elérhetőségét, illetve a kezdő vállalkozó részéről az olyan készségeket, amelyekkel az gyakran nem rendelkezik. A képzés, mentorálás vagy a tanácsadás (coaching) elengedhetetlenek az új vállalkozó számára ahhoz, hogy növelje az esélyeit a sikerre. Mivel az üzletfejlesztési szolgáltatások a költségeket megemelik, a mikrovállalkozásokat kevésbé vonzóvá teszik a kereskedelmi bankszektor számára. A tapasztalatok szerint az ilyen szolgáltatások gyakran az állami és önkéntes támogatásra támaszkodnak. Végül, de nem utolsósorban a hitelügyletekhez kapcsolódó kiszervezett tevékenységek (üzleti terv készítése, vállalkozások nyomonkövetése stb.) megkönnyítik a

hitelhez jutást. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) forrásainak jobb elérhetősége és felhasználása a vállalkozásösztönzés, innováció és új vállalkozások indítása területén szintén segíthetne a hiányosság megszüntetésében (lásd a 7. mellékletet).

1. javaslat:

Az elmélettől a gyakorlat felé: A mikrohitel és a mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása nemzeti szinten

Az 1. és 2. irányvonal alatt fentebb megfogalmazott 10 javaslat továbbvitelének egyik módja lehetne, hogy a tagállamok reformprogramokat indítanának el a mikrohitelezés feltételeinek javítására, nemzeti adottságaiknak és prioritásaiknak megfelelően. A lisszaboni stratégiában megjelenő, általában finanszírozáshoz és különösen a mikrohitelhez való könnyebb hozzájutás célkitűzése tekintetében a tagállamokat arra kell ösztönözni, hogy a lisszaboni stratégia szerinti nemzeti reformprogramjaikban a nemzeti intézményi, jogi és kereskedelmi kereteken belül hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek a mikrohitel fejlesztéséhez kedvezőbb környezetet biztosítanak. A Bizottság is segítséget nyújthat a tagállamoknak a hitelekkel kapcsolatos mennyiségi célok megállapításával és a helyes szabályozási gyakorlatok összegyűjtésével.

3.3. 3. irányvonal: A legjobb gyakorlatok terjesztésének ösztönzése

A mikrohitel értékének bizonyításában döntő faktor, hogy a bankoknak és más pénzintézeteknek lehetőségük legyen tevékenységük folyatatására, és fenntartható intézkedések kifejlesztésére. Az állami segítséggel hozott átmeneti intézkedések, amelyek a támogatás abbamaradásakor megszűnnek, nem hatékonyak. Hasznosabb a banki szolgáltatások és az állandó nem-banki mikrofinanszírozási intézetek fejlesztését támogatni, ösztönözve azokat a tapasztalataik és a legjobb gyakorlatok megosztására és egy olyan közös nyelv használatára, amely megkönnyíti a hatékony együttműködést. Ha a nem banki szervezetek sokat tanulhatnak a bankoktól, ennek az ellenkezője is igaz, mivel a mikrohitel nyújtására és behajtására kifejlesztett módszerek különböznek a hagyományos banki technikáktól. Ez a know-how-csere többek között a kvantitatív módszerek jobb integrálását is lehetővé tenné, mint a hitelpontozási rendszer, amely kezd kiterjedni a mikrohitelekre is, és a bizalom kialakítása az üzleti kapcsolatban, amelytől nagyban függ a mikrohitel-projekt és a visszafizetés. A legjobb gyakorlatok terjesztése a mikrohitel-fejlesztés fontos tényezője, amelyet folyamatosan ösztönözni kell a létező forrásközpontokon keresztül, mint a Közép- és Keleteurópai Mikrofinanszírozási Központ (Microfinance Centre for Central and Eastern Europe) és az Európai Mikrofinanszírozási Központ (European Microfinance Centre)[13], valamint maguk a bankok.

Egy mikrofinanszírozási tapasztalatokkal rendelkező központi szerv

Az elvégzendő feladatok a helyzet átlátását feltételezik és egyeztetést igényelnek, amire megoldást kínálna például egy pénzügyi és szociális szakértelemmel rendelkező központi szerv, amely nyomonkövetné és koordinálná a mikrohitellel kapcsolatos intézkedéseket és a területen felmerülő kérdésekben állandó tárgyalási partner lenne. Az Európai Befektetési Alap

[13] Az MFC és az EMN már jelenleg is igen aktívak az információszolgáltatás, képzés, technikai segítségnyújtás, stb. területén..

már rész vesz a JEREMIE programban és az Európai Bizottság mikrohitel-garanciarendszereiben, és ebben a tekintetben működőképesnek bizonyult.

Az EU polgárok fokozott bevonása egy specifikus mikrohitel-termék által

A mikrofinanszírozási intézetek rendelkezésére álló pénzeszközöket lehetséges volna növelni a magánszemélyek vagy társadalmi felelősséget vállaló cégek ezekbe történő befektetéseinek az ösztönzése által. A „zöld befektetési alapok" egyre vonzóbbak a magáncélú hozzájárulások és megtakarítások számára. Ennek mintájára, ki lehetne fejleszteni egy mikrohitel-specifikus befektetési terméket a mikrohitelezés területén működő befektetési alapok láthatóságának növelése, a polgárok mikrohitel- befektetési eszközök iránti bizalmának erősítése, valamint a forrásoknak a legjobb szociális és pénzügyi teljesítményt nyújtó mikrofinanszírozási intézetek felé történő irányítása érdekében.

A mikrofinanszírozási intézetek magatartási kódexe

A mikrohitel-befektetések iránti bizalom erősítésének egyik módja lehetne egy magatartási kódex kidolgozása a mikrofinanszírozási intézetek számára, ami kiváló lenne az etikus eljárások és a legjobb ügyfélbarát gyakorlatok terjesztésére a mikrofinanszírozási intézetek körében. A kódexet a különböző érdekelt szereplők dolgoznák ki. A 4. pontban (Tájékoztatás és értékelés) leírtak szerint a mikrofinanszírozási intézetek társadalmi és pénzügyi teljesítményén alapulna, és figyelembe venné az intézetek kereskedelmi magatartását.

A mikrofinanszírozási intézetek számára az általuk megjelentetett kiadványokban kötelező lenne információt szolgáltatni a jogállásukról, a felügyeletükről és a magatartási kódexnek való megfelelésükről.

3.4. 4. irányvonal: Kiegészítő források biztosítása az új és a nem banki mikrofinanszírozási intézetek számára

A mikrohitel fejlesztésének ösztönzéséhez Európában kezdeményezések sorára van szükség, az érintett szereplők, nemzeti és európai intézmények részvételével. Az előző oldalakon leírt javaslatok közül több hangsúlyozza az EU-szintű intézkedések jelentőségét a mikrohitel érdekében történő fellépések ösztönzésében és koordinációjában. Válaszul erre a kihívásra a Bizottság hozzájárulása megerősítéseként az EU kohéziós politika keretében egy speciális mikrohitel-intézmény felállítását tervezi, amely az új és nem banki mikrofinanszírozási intézetek számára nyújtana finanszírozást és technikai segítséget a mikrohitel-kínálat erősítése érdekében.

Ez a létesítmény a legígéretesebb nem banki mikrofinanszírozási intézeteket célozná meg pályázati felhívások útján. Ideális esetben a technikai segítségnyújtást és a finanszírozást változatos források kombinációja útján valósítaná meg, például az EU strukturális alapokból, az Európai Befektetési Alapból, az EUROFI hálózatból, bankoktól és adományozóktól. A célkitűzése a mikrofinanszírozási intézetek önfenntartóvá válása lenne, mikrohitel EU-ban történő felhasználásához piacelemzésekkel, iránymutatások kidolgozásával és a terület legjobb gyakorlatait magukban foglaló képzési és tanulási lehetőségek elősegítésével járulna hozzá.

2. javaslat:

Támogatási struktúra a mikrohitelezéshez

Az intézmény gyors és költséghatékony struktúrával történő felállításához javasolt felkérni az Európai Befektetési Alapot, hogy hozzon létre és működtessen egy erre kijelölt osztályt a JEREMIE részlegén belül.

Ennek tevékenysége a technikai és általános segítségnyújtás lenne a mikrofinanszírozási intézetek megerősítése és fejlesztése érdekében, pl. a mikrohitel-kezdeményezéssel kapcsolatos információ és tájékoztatás nyújtása a tagállamokban, régiókban, bankok és mikrofinanszírozási intézetek számára; kiadványok közzététele, konferenciák, szemináriumok, cserelátogatások szervezése, stb.; a mikrofinanszírozási intézetek felállítása és vezetése legjobb gyakorlatainak elsajátítását célzó kézikönyvek és útmutatók megírása; a mikrofinanszírozási intézetek finanszírozáshoz való hozzájutásának megkönnyítése a pénzügyi források (indulótőke) mobilizálása által.

Az osztály személyzetének felvételéhez szükséges források és a mikrofinanszírozási intézetek technikai támogatása az Európai Bizottság által kezelt strukturális alapok technikai támogatási költségvetéséből fedezhető.

A mikrohitel-alap lehetséges megvalósításának körvonalai a 9. mellékletben találhatók.

4. TÁJÉKOZTATÁS ÉS ÉRTÉKELÉS

A tájékoztatás szükséges a mikrohitel-kezdeményezéssel kapcsolatos tudatosság növeléséhez az összes érintett szereplő, állami hatóságok, bankárok, pénzügyi közvetítők és végfelhasználók körében. Megfelelő kampányok tervezésére van szükség a mikrohitel-kezdeményezés elindításához és terület-specifikus információt kell szolgáltatni, valamint a tervezésénél a mikrohitel Európában való hosszútávú terjesztésének biztosítását kell figyelembe venni.

Nagy figyelmet kell fordítani a különböző szintű felmérésekre a kezdeményezés gazdasági és társadalmi hatásának a lisszaboni stratégia keretében történő értékeléséhez. A célkitűzéseket világosan kell megfogalmazni, lehetővé téve a változások mérését. (Lásd a 10. mellékletet)

5. KÖVETKEZTETÉS

A javasolt kezdeményezés a mikrohitel a lisszaboni stratégia keretében történő fejlesztését célozza az Európai Unióban, és egy újabb lépést jelent a Bizottság „A kis és középvállalkozások gazdasági növekedésének finanszírozása – Európai többletérték”[14] című közleményében foglaltak felé. Kifejezetten a mikrohitelezéshez alakított támogatási struktúra mentorálási szolgáltatás kialakításának céljával, amelyek elengedhetetlen segítséget jelentek a mikrohitelt felvevők számára a saját cég alapításában, a helyes piaci gyakorlatok kialakításában, egy specifikus mikrohiltel-termék és a helyes magatartási szabályok útmutatójának létrehozása által. A tőkebevonás javítását is célozza, és egy mikrohitel-alap felállítását javasolja amely a mikrofinanszírozási intézetek hitelezési tevékenységét segítené. Az intézményi és jogi keretek nemzeti szinten szükséges változásainak tekintetében javasolt, hogy ezek a szempontokkal foglalkozzanak az éves lisszaboni kormányzási ciklus során. Más szavakkal, a nemzeti reformprogramokba való belefoglalásuk által a tagállamokat ösztönözhetik a reformok bevezetésére a saját körülményeiknek megfelelően, amelyek

[14] COM 2006/349 – 7. o.

elősegítik a mikrohitel terjesztését. A megfelelő tájékoztatási kampányok illetve felmérések feltétlenül szükségesek a mikrohitel terjesztéséhez és hosszútávú fejlesztéséhez való hozzájáruláshoz Európában. Mindezek egymást kiegészítő elemek, és fontosak a kedvező környezet kialakításához az európai mikrohitel fenntarthatósága és elterjedése szempontjából.

Ez a kezdeményezés beleillik az Európai Unió vállalkozásösztönző politikájába és a rugalmas biztonságot, a hátrányos helyzetű személyek társadalmi integrációját, az emberi tőke fejlesztését és a bizalmon alapuló társadalmi kapcsolatok, azaz a „hitel" eredeti jelentésének megújítását ösztönző gazdasági kezdeményezésébe. A kezdeményezés megvalósításának várt hatása kezdetben a vállalkozások számának növekedése és új munkahelyek létrejötte lenne, közvetlen és közvetett hatással a növekedésre. Az etnikai kisebbségekkel rendelkező országokban, például Közép-Európában vagy azokban az országokban, amelyek nagy számban fogadnak bevándorlókat, a mikrohitel jelentős szerepet játszhatna ezen csoportok mind gazdasági, mind társadalmi integrációjában.

A kezdeményezésben foglalt javaslatok egy kiindulási alapot jelentenek a mikrohitel az Európai Unióban való fejlesztését és megvalósítását célzó konkrét intézkedésekhez.

6. ANNEXES

6.1. ANNEX 1: About micro-credit

Micro-credit is the extension of very small loans (micro-loans) to entrepreneurs, to social economy enterprises, to employees who wish to become self-employed, to people working in the informal economy and to the unemployed and others living in poverty who are not considered bankable. It stands at the crossroads between economic and social preoccupations. It contributes to economic initiative and entrepreneurship, job creation and self-employment, the development of skills and active inclusion for people suffering disadvantages.

Micro-credit has also proven its cost effectiveness as a public policy tool, costing a fraction of equivalent passive labour market measures: the average cost of support for micro-credit schemes in Europe is reported to be under €5 000 per job created[15].

Experience shows a survival rate of well over 60 % after two years for businesses set up thanks to micro-credit. In purely economic terms public support for micro-credit is worthwhile even if the job created only lasts a year.

Micro-credit is defined by:

- its target: micro-entrepreneurs, the self-employed, and socially excluded people lacking access to traditional sources of capital;
- its object: the creation or expansion of income-generating and job-creating activities or micro-enterprises, whose principal need is usually the financing of initial investment or of the working capital;
- the small amount of the individual loans required which in turn relates to the limited debt-servicing capacity of the target clientele. Typically, this amount does not exceed EUR 25 000. The average micro-loan provided by Micro-finance Institutions (MFIs) in Europe is approximately 7 700 euros;[16]
- a more labour-intensive delivery system for making loans, involving greater knowledge of borrower capacity and a close relationship with the borrower, especially during the start-up phase of the micro-enterprise, through mentoring and general business support.

---

15 Estimates of between €1 000 and €8 000 - Financial Instruments of the Social Economy in Europe and their impact on job creation, 1997. Under €5 000 - Finance for Local Development 2002: http://www.localdeveurope.org

16 This amount varies according to the target population and the GDP per inhabitant. According to Overview of the Micro-credit Sector in Europe (EMN, 2004- 2005), the average micro-loan in the EU-15 is € 10 240, while in new Member States (EU-12) it is € 3800.

6.2. ANNEX 2: The market pyramid

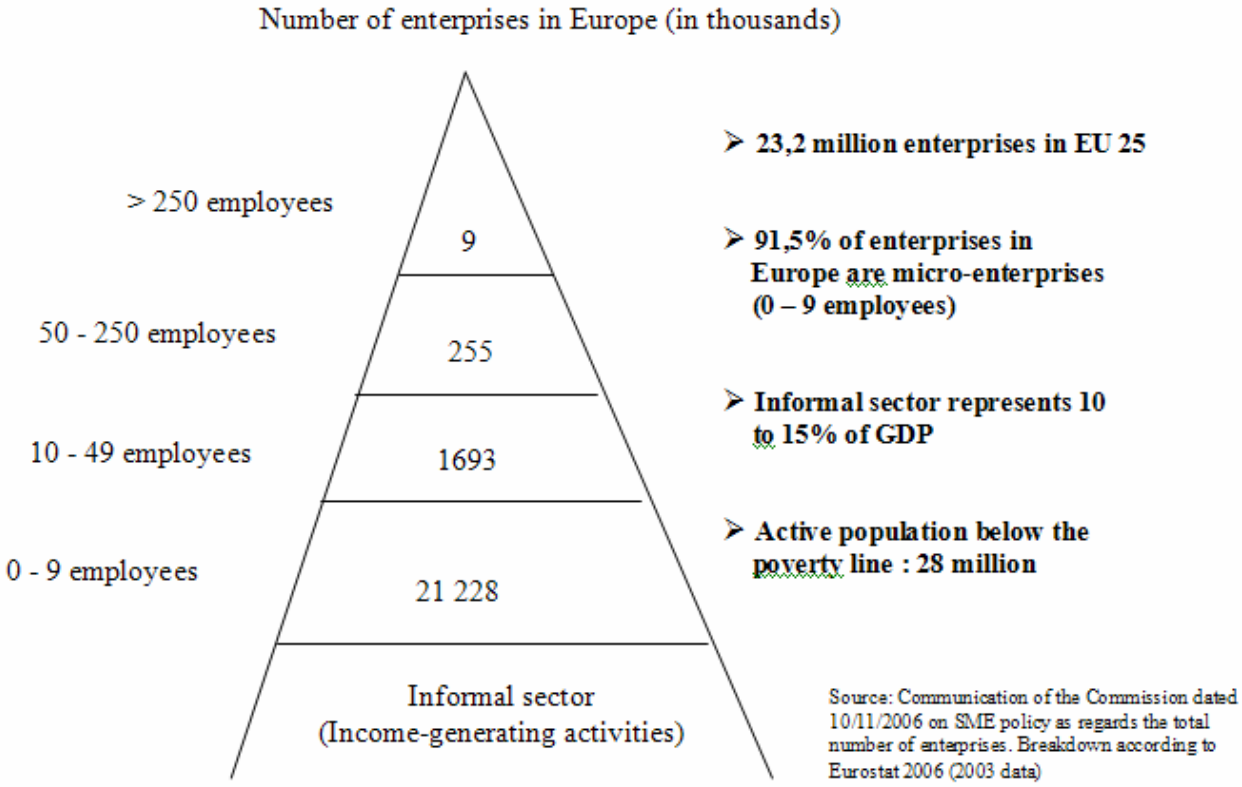

final reports provide new data about characteristics of micro-credit in the EU, based on a mapping exercise, and express recommendations to policy makers, practitioners and networks.

---

17 Council Decision (98/347/EC) of 19 May 1998 on measures of financial assistance for innovative and job-creating small and medium-sized enterprises (SMEs) - the growth and employment initiative, OJ L 155, 29.5.1998.

18 Council Decision (2000/819/EC) of 20 December 2000 on a multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in particular for small and medium-sized enterprises (SMEs) (2001-2005), OJ L 333, 29.12.2000,

19 Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013), OJ L 310, 9.11.2006.

– Under the same programme, a study of "policy measures to promote the use of micro-credit for social inclusion" (2005) showed that micro-credit might play a more important role in the active inclusion of vulnerable groups of people if policies in the economic, employment and social fields were retargeted accordingly. He elaboration of different relevant policy dimensions - the micro-entrepreneurial context, the legal framework, funding and support, the "financial bridge" and the "welfare bridge"- has lately allowed the creation of a tool for a multidimensional and contextualised benchmarking of national microfinance environments named "Evaluation Scorecard" (see Annex 6).

– Since 2001 the EQUAL initiative has supported 300 development partnerships developing and testing new ways to promote "Entrepreneurship for All". These partnerships have identified key barriers or obstacles that prevent disadvantaged groups and deprived areas from being able to set up viable businesses, developed integrated support packages, including microfinance, and demonstrated the advantages and benefits of an integrated approach (focusing on creating an entrepreneurial culture, providing tailor-made business support, facilitating access to finance, and supporting business consolidation and growth). EQUAL also supported a platform and a number of conferences for exchanging and validating good practice in supporting inclusive entrepreneurship.

– Article 11 of Regulation 1081/2006/EC on the European Social Fund states that ESF "[…] assistance shall take the form of non-reimbursable individual or global grants, reimbursable grants, loan interest rebates, micro-credits, guarantee funds and the purchase of goods and services in compliance with public procurement rules."

– Under the new generation of rural development programmes, the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) may co-finance expenditure in respect of an operation comprising contributions to support venture capital funds, guarantee funds and loan funds. EAFRD supports also the creation and development of micro-enterprises[20]

– The newly created European Globalisation Adjustment Fund, which can intervene to mitigate the economic and social impacts of restructuring and relocation, can provide support for redundant workers to create new businesses or move into self-employment[21].

– The Commission has organised working groups on micro-credit with representatives of Member States, and a 2004 conference in Brussels in partnership with the institutional networks concerned. In April 2006, a report "The regulation of Micro-credit in Europe"[22] and in November 2003, a report "Micro-credit for small businesses and business creation: bridging a market gap."[23] were published

– Single market initiatives have included the integration of the financial services market and the simplification of administrative constraints on enterprises. In this area, administrative and other constraints represent a much bigger obstacle, relative to their size, for micro-

---

[20] Article 71(5) of Regulation No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), OJ L 277, 21.10.2005, and Articles 50 to 52 of Regulation No 1974/2006 (the relevant implementing rules), OJ L 368, 23.12.2006.

[21] Regulation (EC) No 1927/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 – OJ L 406 on establishing the European Globalisation Adjustment Fund, OJ L 406, 30.12.2006.

[22] http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/docs/microcredit_regulation_report_2007.pdf

[23] Commission Working Paper SEC (2004) 1156.

enterprises than for larger businesses. The "White Paper on financial services"[24] and the "Green Paper on retail financial services in the single market[25]" have provided useful guidance in this respect.

- Efforts have been made to simplify competition and state aid rules regarding the granting of public aid to micro-enterprises[26].

- In 2005 and 2006, the European Investment Fund (EIF) supported microfinance through securitisation in two milestones transactions in the Western Balkans and South-East Europe. The EIF structured and co-arranged the securitisation of loans to microfinance institutions and acted as a guarantor in the first securitisation of micro-loans in Europe.

- "Preparatory Action for SMEs in the new financial environment", a development of PHARE's SME Finance Facility, is encouraging institution-building by funding technical assistance for small, regional banks and credit institutions, especially in the new Member States, with a particular focus on micro-loans to SMEs[27].

---

24 COM(2005) 629 of 1.12.2005.

25 COM(2007) 226 of 30.04.2007.

26 Commission Regulation No 1998/2006 of 15.12.2006 on the application of Articles 87 and 88 of the Treaty to de minimis aid, OJ L 379, 28.12.2006.

27 Commision Decision PE/2004/2632.

6.4. ANNEX 4 : Estimated demand for micro-credit in the EU

Micro-loans for Commencing Business Activity

EIF has analysed access to debt financing by SMEs and potential entrepreneurs in the framework of JEREMIE evaluations. The following figures are based on the last Eurostat data available (2004) and examine the provision of micro loans primarily by non-banking financial institutions (loan funds, micro finance institutions, credit unions, etc.) to the disadvantaged group of people *'at risk of poverty'* subject to the following assumptions:

At risk of poverty group – group in relative income poverty, i.e. individuals living in households where equivalised income is below the threshold of 60% of the national equivalised median income[28]

Potential entrepreneurs – group of people of productive age (16-64) facing the risk of poverty; it is assumed that on average only 45% of this group would be willing to set up micro-enterprises (source : Eurobarometer 2005).

Target group – number of potential entrepreneurs who actually have set up micro businesses; it is assumed that this group represents at most 4% of potential entrepreneurs (source : ILO[29] study 2002 on micro-finance in industrialized countries).

The methodology for estimating demand for micro finance for commencing business activity can be shown as follows:

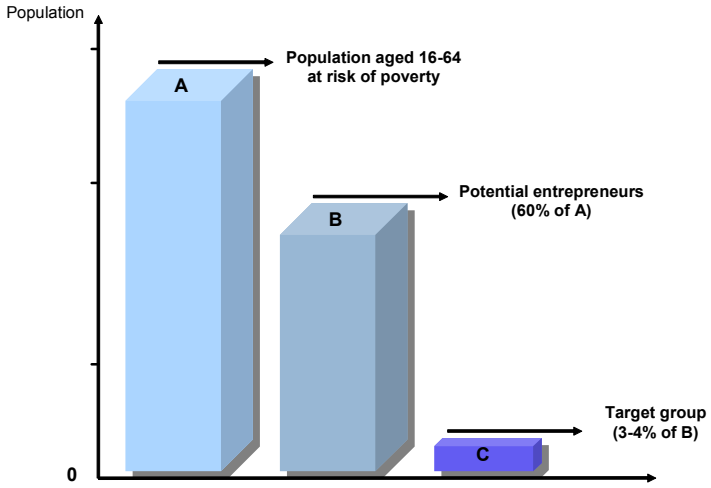

[28] See Eurostat's definition ('Income Poverty and Social Exclusion in the EU 25', Statistics in Focus – Population and Social Conditions, 13/2005) and data available at: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&schema=PORTAL&screen=detailref&language=fr&product=sdi_ps&root=sdi_ps/sdi_ps/sdi_ps1000

[29] ILO : International Labour Office

According to this methodology, the figures can be calculated for the EUR15 (old) Member States and EU-12 (new) Member States as follows:

Population aged 15-64[30]: EU-15 : 258 m (2005)

EU-12 : 72.2 m (2005)

At risk of poverty[31]: EU-15 : 16 % (2005)

EU-12 : 16 % (2005)

Potential entrepreneurs[32]: 45 %

Target group[33]: 3% to 4%

Average amount of a micro loan[34]: EU-15 : € 10 240

EU-12 : € 3 800

Potential demand for micro credit

EU-15	**EU-12**
A: 258 m * 16% = 41.2 m	A: 72.2 m * 16%= 11.5 m
B: 41.2 m * 45% = 18.6 m	B: 11.5 m * 45% = 5.19 m
C: 18.6 m * 3% = 557 000 loans	C: 5.19 Mio * 3% = 155 900 loans

Potential demand for micro-loans for EU-15:

557 000 * €10 240 = €5 704 million

Potential demand for micro-loans for EU-12:

155 900 * €3 800 = €592 million

TOTAL EU-27

712 900 loans - €6 296 million

30 Eurostat data (see Footnote 28)

31 Source : Eurostat http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&schema=PORTAL&screen=detailref&language=fr&product=sdi_ps&root=sdi_ps/sdi_ps/sdi_ps1000

32 Eurobarometre 2005: 45%. Field information indicate that this figure may however be higher

33 Source: ILO study (2002) "Micro-finance in industrialized countries: helping the unemployed to start a business", p.4. **The above mentioned calculations are prudently made on a 3% assumption**

34 European Micro-finance Network Working Paper No 4 'Overview of the micro-credit sector in Europe 2004-2005', page 5, December 2006. Please note that average amounts differ significantly among Member States.

6.5. ANNEX 5: Supply of micro-credit in Europe

Information about the supply of micro-credit in Europe (27) is very uncertain. The MFC and EMN conducted two surveys in 2005, but they provide only a partial view of the real situation.

The MFC survey covers the ten countries of Central and Eastern Europe that are new members of the European Union. It lists bank and non-bank institutions providing microfinance and loans to SMEs in these countries. In both cases available statistics cover much more than micro-credit alone. In many countries no data are available. Adding up country figures thus provides only a rough figure, but the total number of clients by different types of institutions is estimated at 671 000.

The EMN survey covers the pre-2004 European Union (15 Member States), three new members (Poland, Slovakia and Hungary), Switzerland, and Norway. With a few exceptions, it does not cover the banking sector and micro-credit cooperatives. In all, 110 organisations responded, of which 89 are de facto lenders, while the others work in partnership with Spanish savings banks. Here, too, the figures are only very approximate. The major conclusions that can be drawn from the survey are as follows:

- At present the three large MFIs created before 1996 dominate the market. Out of a total of 27 000 loans disbursed in 2005, Adie (France), Finnvera (Finland) and Fundusz Mikro (Poland) account for 70%. The first of these, created by volunteers without up-front capital, works in partnership with banks; the second was set up at the initiative of the state; the third has benefited from exceptional funding (to the tune of USD 20 million) from USAID.

- At the extreme opposite, 65% of MFIs disburse no more than 100 loans a year.

- The majority of institutions are very young: 70% were set up after 2000, and 17% from 2005.

- In the EU-15, the sector's growth rate was on the order of 15% between 2004 and 2005.

- The average loan amount is 7 700 euros, with wide variations (€10 240 in the EU-15 and €3 800 in the new member countries).

- The sector's average repayment rate is 92%.

- Over half the MFIs offer parallel advisory and training services.

The diversity of MFIs is illustrated in the following table.

Diversity of micro-credit institutions in Europe

Type of Institution	Examples
Special windows of commercial banks	Bulgaria, Romania supported by the EBRD
Special windows of savings banks	La Caixa (Spain)
Savings bank foundations	Un Sol Mon (Spain) Créasol (France)
Public development banks **Private companies**	Finnvera (Finland) Fundusz Mikro (Poland)
Microfinance banks	ProCredit Banks (Bulgaria and Romania)
Credit unions	United Kingdom, Ireland, Czech Republic, Romania, etc.
Non-bank institutions	Adie (France), ANDC (Portugal) NCN (Norway)

The ProCredit Banks, specialising in microfinance, are undergoing rapid expansion in Bulgaria and Romania, as well as in many countries bordering the EU. At this stage they do not appear replicable in Western Europe.

Credit unions represent a significant part of the small-loan market in several member countries, but are not geared primarily to production credit.

6.6. ANNEX 6: The segmentation of the micro-credit market

Local finance Institutions not subject to bank regulation	Traditional micro-enter-prises, micro-enterprises set up by people in difficulty	Local funds *(ex: Poland)* Community finance *(e.g: CDFI in UK)* Solidarity finance *(e.g: FIR, FFA in France)*	Subsidies; Credit lines, if so authorised
Upper segment; Loans up to 25 000 euros + equity[35]	enterprises Traditional micro-enterprises in start-up phase	Commercial, cooperative and savings banks Banks specialising in micro-credit *(e.g: ProCredit Banks in Bulgaria, and Romania)* Savings & credit cooperatives, or credit unions *(e.g: SKOK in Poland*	Start-up capital complementing micro-credit Risk capital *(e.g: EBRD in Central Europe, OSEO in France, ICO in Spain)* Subsidies to banks for excess operating costs *(e.g: KfW in Germany)* Business support services
Non-bank Micro-credit Lower segment : Up to 7 500 euros + equity[36]	**Clientele not immediately bankable** Self-employed and micro-enterprises created by persons in difficulty: unemployed, social welfare recipients, immigrants, Ethnic minorities, etc.	Non-bank micro-finance institutions (MFIs)[37] recognised in banking law *(e.g : Adie, France)* Bank foundations *(e.gx : Un sol Mon, Spain)* Special bank windows or branches *(e.g: la Caixa, Spain)*	Start-up subsidies, guarantees Subsidies to MFIs to cover excess of operating costs and business support services

[35] The indicative amount for total financing is €15 000 to €50 000.
[36] The indicative amount of the total financing is €15 000.
[37] MFIs : micro-finance institutions

Two specific business models have been developed in Europe to serve the micro-credit market:

- Direct intervention by financial institutions addresses the bankable clientele segment. It is often facilitated by guarantee funds (such as CONFIDI in Italy) and official advisory agencies such as chambers of commerce offsetting costs, including risks;

- Partnership between financial institutions and non-banking institutions, serving as intermediaries for a public that is not immediately bankable, but which becomes so, once it acquires a balance sheet and credit history. Since in some countries (e.g. Portugal and Italy) lending by non-banks is not allowed, partnerships between banks and business support services leave the non-bank sector the task of preparing projects and monitoring loan repayment, while the financial institution grants the loan and accounts for it in its balance sheet. In other countries, MFIs are authorized to borrow and on-lend

6.7. ANNEX 7: Providing mentoring and business support

Micro-credit has already proved to be an efficient tool to promote entrepreneurship and self-employment among people who do not have access to finance or who are furthest from the labour market where they can benefit from adequate mentoring. Successful experiences have demonstrated that even low-qualified people and people facing social difficulties can recover autonomy though self-employment if they are properly accompanied through the development of a project. However, setting up and increasing investment in loan funds, which offer micro-credit, does not suffice and not all business proposals or people are "investment ready"

This is why the provision of business development services is important. These may include assistance with business plans, management, bookkeeping and computer training, identification of suppliers and support for marketing, as they are essential to ensure proper operations and help the new entrepreneur build a sustainable activity. Business development services may utilise both direct contact and new technologies (Internet, mobile telephone).

Traditional micro-enterprises very often receive advice from institutional networks such as chambers of commerce and crafts. People in difficulty receive such support from social networks and, in some countries, local authorities. Incubators and networks supported by the EC, such as European Information Centres and Innovation Relay Centres, could play an important part in this activity.

In implementing their strategies for micro-credit development, Member States could usefully mainstream good practice developed in EQUAL-led development partnerships since 2001. As the Structural Funds and especially ESF can provide assistance to Member States and support national or multi-country initiatives on training, common report standards and the application of new technologies to financial services, the Commission intends to support the following initiatives through ESF technical assistance in order to intensify the use of micro-credit as a tool for active inclusion of all on the labour market:

- research aiming to improve knowledge of the target groups, their social and economic situation and their financial and business needs;
- integrated tools to assess the effectiveness of support schemes and actions to promote inclusive entrepreneurship locally or regionally;
- validation of and exchange of good practice in mentoring and business support services complementing the provision of micro-credit, with the aim of financial capacity building among micro-credit customers (teaching people how to manage income flows in such a way that they can gradually capitalise their activities);
- validation and exchange of good practice in capacity building for microfinance institutions, including the development of benchmarking and accreditation services in order to provide a means to track and guide progress;
- research on issues associated with the transition from welfare to entrepreneurship with a view to supporting the development of products and methods suited to the specific needs of micro-credit customers.

Other ways of supporting micro-enterprises are the options for creation of new SMEs under the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) as well as the

establishment of business networks between them in rural areas. Training support and upgrading of the skills are also eligible ways of enhancing the business development of these business units. Provision of basic services under the EU rural development policy, including ICT, further facilitates their operations and adaptability to the economic situation and to the competitive markets in which they operate.

These initiatives at European level will complement policies on micro-credit at national level taking into account that there is a need for an approach that combines delivery of loans and mentoring.

6.8. ANNEX 8: Comments on financial institutions delivering micro-credit

Banks

As regards banks, the new Capital Requirements Directive[35] (implemented on 1 January 2007), gives banks the option of using different methods to calculate their capital requirements, ranging from simple allocation into different categories of loan, to the use of sophisticated quantitative modelling techniques. The new capital rules are more risk-sensitive, in that they differentiate between types of loan based on the risk of the underlying borrower.

- For direct bank loans to micro-enterprises or individuals, either standard retail bank's weighting or internal rating and loss assessments apply.

Under the standard approach, the weighting of assets applicable to a ratio of 8% equity is 75%, thus yielding an effective ratio of 6%. As noted above, this is a reduction from the 8%, which was applied under the old scheme (100% x 8%).

Under the internal rating approach, used by larger, more sophisticated banks , as far as the bank has not sufficient track records to demonstrate the actual repayment rates, micro-credit may be considered as relatively riskier and on the whole less attractive, given its higher distribution costs, than other types of loans.

For encouraging banks to use an internal approach tailored to microfinance, it may be relevant to build common data bases collecting information at EU-level on default and losses related to micro finance (individuals, enterprises), as well as common rating tools consistent with the best practices in the sector. This may demonstrate the actual micro-finance cost of risk and encourage incomers to enter this market.

- For credit lines provided to MFIs, specific ratings may be relevant. This approach would also be facilitated by establishment of a common data base and a common rating tool mentioned above, consistent with standard criteria, making it possible to measure the results of non-bank MFIs from the point of view of risk.

In both cases the required contribution of equity capital could be limited by loan guarantees and, as portfolios develop or are combined, by securitization.

Credit unions

- Credit unions are mutual financial cooperatives, one of the core principles of which is that funds deposited by members are utilised to provide loans to members. The members of a credit union are linked by a "common bond" of membership (geography, employer, vocational, common interest, etc) which creates a strong community link for the cooperative.

Credit unions provide micro- and social finance services to their members. They play a major role in providing micro-credit in many EU regions. However, in some EU Member States in which credit unions operate, they face limitations as regards savings mobilisation from their members and provision of small loans to legal persons such as small businesses.

---

[35] Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC.

It may be possible for micro-enterprises (or the individuals running them) to fall within a particular common bond, but a general permission to lend to any micro-enterprise cannot exist as there would then be no difference between a credit union and a bank. It is the common bond (i.e., a restricted client base on both sides of the balance sheet) that is the main argument for credit unions to be exempt from EU banking regulation and supervision.

Non-bank institutions

- **As regards non-bank institutions**, in several European countries these are not authorised to lend or can only lend their capital. The principal step would thus be to authorise them to borrow from banks in order to play the role of intermediary vis-à-vis a clientele which the banks cannot reach directly. It might also be useful to authorise them to finance their activities with withdraw able share capital exempt from bank regulation, as is the case in the United Kingdom for Community Development Finance Institutions, or as it is the case with wage savings in France for institutions recognized as "solidarity enterprises." It must be underlined however that if non-bank institutions would finance their activities via retail savings, then they are taking deposits and would fall within the definition of "credit institution", and be regulated / supervised accordingly.

All MFIs

- **Finally, as regards all MFIs**, taking micro-credit into account by creating a specific category for retail credit for banks and non-bank institutions, would allow to develop statistics and appropriate rules for micro-credit. Attention should also be paid to lifting within definite limits the interest rate caps on credit to enterprises, as this would contribute to help these operators to better cover their operating costs and envisage sustainability;

Similarly, access to records of borrower performance should be considered as a factor of development of micro-credit, as helps reducing risks, and hence, costs.

6.9. ANNEX 9: A possible scheme for the Micro-fund

The objective of the European initiative for the development of micro-credit is the promotion of micro-credit throughout the EU. One of the measures foreseen in the initiative concerns the setting up of a fund ("Fund") providing seed capital and technical assistance to selected non-banking Micro-finance Institutions (MFIs), helping them to become self-sustainable and creating models for the whole sector. It is proposed that the Fund, would be managed by EIF.

The Fund's legal structure will be chosen having regard to various aspects, including taxation. More in particular the Fund's legal form should permit:

(a) to raise capital in the form of equity, donations, issuance of bonds (including bonds with different repayment priorities), debt financing etc;

(b) to invest directly in MFIs by means of senior and subordinated/junior debt, equity investments, contributions to risk funds and reserves, start- up grants etc;

(c) to invest in operations providing indirect funding to MFIs (both debt and equity), including the participation in structured operations originated by MFIs such as securitisation transactions.

In addition, the Fund is expected attract a variety of investors/donors which may have different investment preferences e.g. in terms of risk profile of the investments, geographic areas of operation of the MFIs, or actions/type of investments to be carried out and entities to be financed. This aspect may be solved by the possibility offered by the Luxembourgish law of setting up "umbrella funds", i.e. to create several separate compartments under a single legal entity.

The Luxembourgish legal framework offers a wide range of legal forms for this type of funds, either as incorporated companies (SICAV, SICAF, SICAR, Fonds d'investissment specialisés) or non-incorporated companies (Fonds de placement).

The Fund's investor base could include:

(a) Donors/sponsors;

(b) Shareholders and Investors (banks-Eurofi, EIB, EC, private persons, foundations, etc);

(c) Investors/donors/sponsors with specific objectives

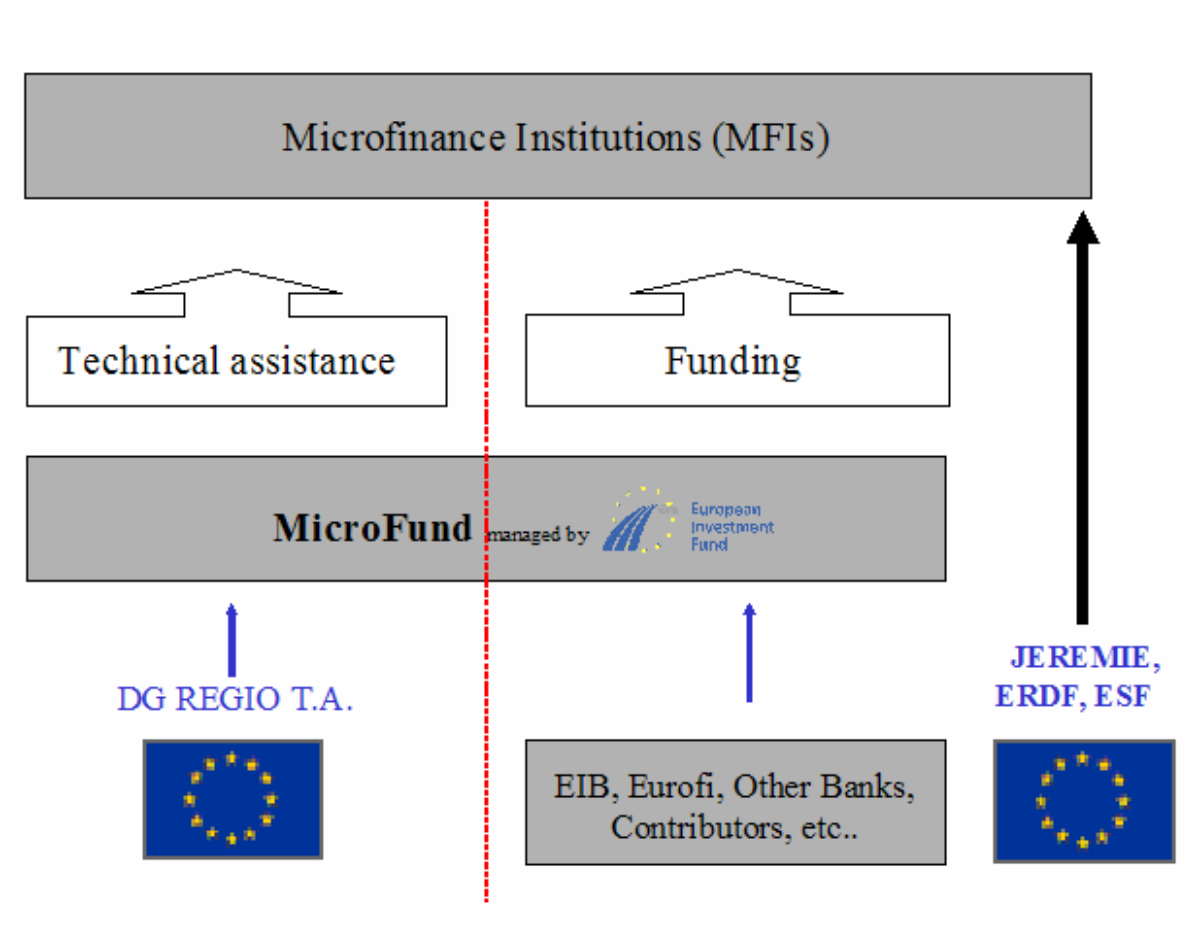
Microfinance Institutions (MFIs)
Technical assistance
Funding
MicroFund
managed by
European Investment Fund
DG REGIO T.A.
EIB, Eurofi, Other Banks, Contributors, etc..
JEREMIE, ERDF, ESF

6.10. ANNEX 10: A multidimensional Evaluation Scoreboard

Evaluation could be conducted at different levels. Member States could conduct an annual evaluation of the progress of micro-credit for the Spring European Council, to be included in the Commission's Spring report. In order to achieve this, the European initiative for Micro-credit should be incorporated into the National Lisbon Reform Plans. Under the open method of coordination,[36] progress in meeting individualised, national targets relating to micro-credit could be evaluated by applying a scoring system based on the different factors of progress noted above. An example of such a scoring system is given below.

For micro-credit supported by the European regional programmes, progress could also be monitored in the network or in Regions for Economic Change. This activity would take the form of twinning between regions participating in the JEREMIE programme, promoting mutual exchanges on best practice. While currently geared to technological innovation, the Network of Regions for Economic Change could perfectly well open itself to social and financial innovation.

Evaluation could also include activities by banks and investment funds. Their micro-credit activities could be explicitly included in the rating agencies' criteria for socially responsible investment.

Finally, a code of conduct would enable micro-credit institutions financed by JEREMIE to be monitored and evaluated on the basis of international social and financial performance indicators. They could also be subject to more precise rating by specialised agencies. Financing of MFIs from European funds would be linked to their results, and would inevitably have an impact on their private financing as well.

The following graph shows six countries' scores as given in a micro-credit study carried out for the Directorate-General for Employment and Social Affairs in 2004[37].

The two networks (MFC and EMN) are currently developing software (eScorecard) that should make it possible to produce annual national and European reports with a view to monitoring the national environments in which micro-credit is developing. Support for such an initiative would facilitate evaluation.

---

[36] The OCM is based on the common definition of objectives and measuring tools, comparison of performance among States and exchange of best practice (benchmarking).

[37] Policy measures to promote the use of micro-credit for social inclusion by FACET BV, Evers Jung, New Economics Foundation, supported by MFC and EMN.

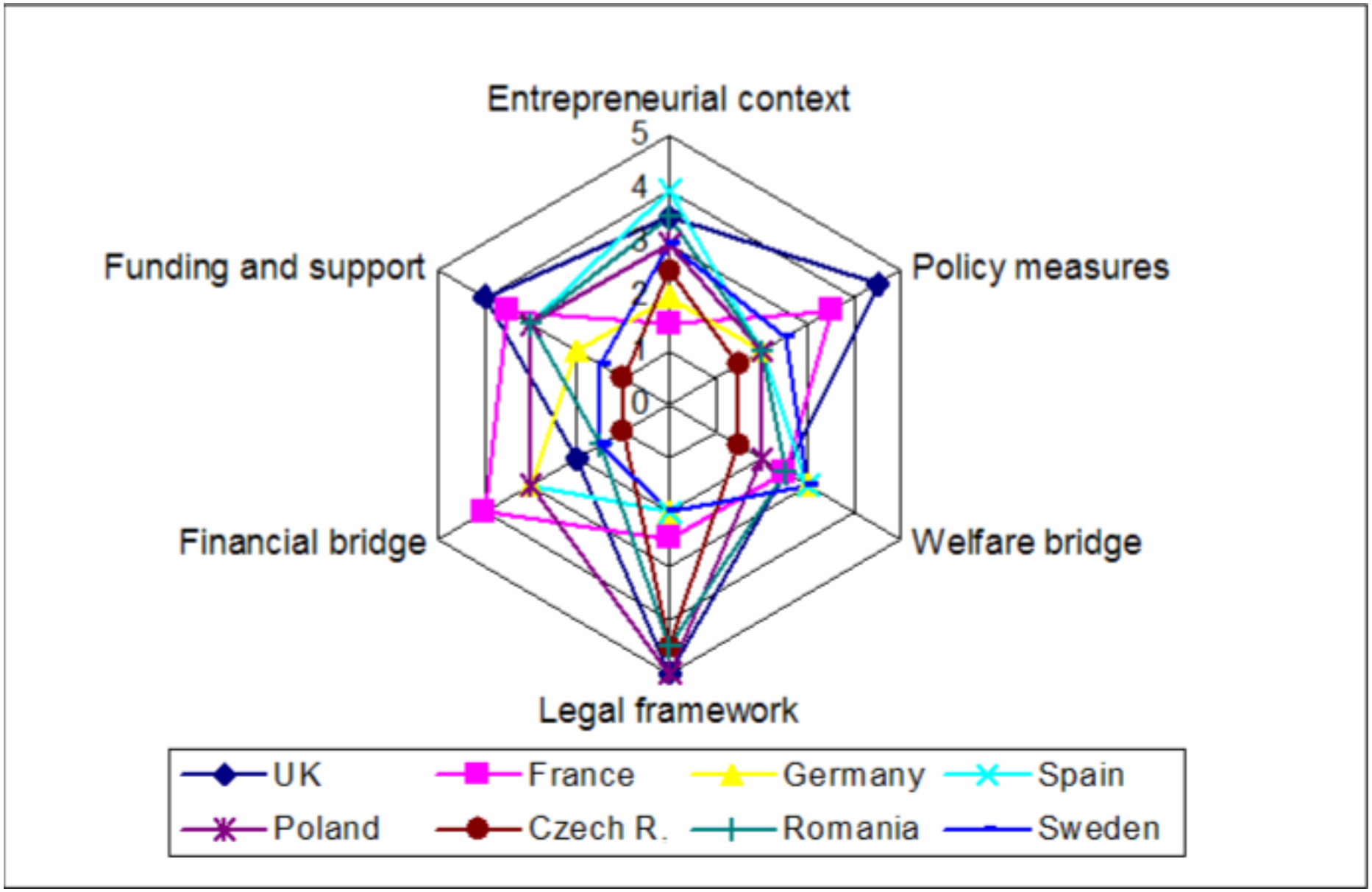
Entrepreneurial context
5
4
3
2
1
0
Policy measures
Welfare bridge
Legal framework
Financial bridge
Funding and support
UK
France
Germany
Spain
Poland
Czech R.
Romania
Sweden